یادداشت

رقابت ناسالم باعث دیده نشدن هنرمندان می‌شود

جبار آذین
منتقد

یکی از ویژگی‌های پرداختن به فعالیت‌های هنری و فرهنگی به روز بودن موضوعات و هنرمندان شناخته شده و تبدیل آنها به چهره روز شدن است. گاه استفاده از هنرمندان حرفه‌ای و سوژه‌های برگرفته ار واقعیت‌های زندگی در قالب طنز با نگارش درست اصول فیلمنامه‌های اجتماعی، خانوادگی و کمدی و کارگردانی درست و هدفمند و بهره گیری از بازیگران مستعد باعث دیده شدن یك اثر هنری به‌ویژه در عرصه سریال‌سازی می‌شود. به گونه‌ای که بسیاری از هنرمندان شناخته شده کشور، کار خود را از تلویزیون آغاز کرده و بعد در عرصه‌های دیگر مثل سینما به فعالیت و درخشش خود ادامه داده‌اند.

در کارهای طنازانی مانند مهران مدیری، سروش صحت و رضا عطاران ما با بازیگرانی روبه‌رو هستیم که آنها به عنوان چهره‌های کمتر شناخته شده با ایفای نقش در آثار این هنرمندان به شهرت اجتماعی رسیده‌اند. اما از آنجا که در برخی فضاهای فرهنگی و هنری کشور رقابت سالم حکم‌فرما نیست و رقابت‌های ناسالم و حسادت‌ها باعث دیده نشدن هنرمندان می‌شود یا زیر سوال می‌روند. از همین رو ما در کارهای مهران مدیری شاهد بازی‌های خوبی از بعضی از بازیگران نقش زن بوده‌ایم. کسانی که از طریق حضور در آثار مدیری استعدادهای خود را بروز داده و مورد توجه مخاطب قرار گرفته‌اند. اما دیگران به دلیل نوع نگاه منسوخ خود یا روابط خاص مالی، اداری و هنری این هنرمندان را نادیده گرفته و در کارهای خود از توانایی آنها استفاده نکرده‌اند یا با گذشت زمان و دور شدن مدیری‌ها و عطاران‌ها از سریال‌سازی در تلویزیون به مرور برخی از هنرمندان به‌ویژه خانم‌ها دیگر در آثار طنز دیده نشده و نمی‌شوند که به نوعی جفا در حق آنان است که صرف‌نظر از نگاه بازاری و تجاری به هنرشان توجه شود و از آنها در کارهای بزرگ استفاده شود. البته خودشان هم مثل سابق فعالیت نمی‌کنند و آثار طنز به شیوه‌های سابق تولید نمی‌شود. بنابراین بسیاری از آنها پراکنده شده و کم و بیش در آثار سینمایی و تلویزیونی برای امرار معاش فعالیت می‌کنند. در صورتی که اگر مدیری‌ها و عطاران‌ها بار دیگر به سریال‌سازی در تلویزیون رو بیاورند، سبب آشتی مردم با تلویزیون و دیده شدن بازیگران خانم در آثار طنز می‌شود.

یک «روز خوش» با سفر به سرزمین چای

برنامه «روز خوش» شبکه جام‌جم امروز با بخش‌های ایرانگردی، خوش‌قلم، خوش‌سفر و گفت‌وگوی روان‌شناسی روی آنتن می‌رود.

به گزارش جام‌جم، دکتر مهرداد کاظم‌زاده عطوفی، روان‌شناس بالینی و استاد دانشگاه چهارشنبه ۸ مرداد ماه مهمان برنامه «روزخوش» خواهد بود. دکتر عطوفی در این برنامه از خودآگاهی مقدمه انتخاب و ازدواج و همچنین موضوع نیازهای من می‌گوید. فرید روشنایی، کارشناس گردشگری و مدرس دانشگاه نیز در این برنامه به موضوع ایرانگردی و طبیعت‌گردی می‌پردازد. آیتم «خوش‌مزه» آموزش کاناپه مرغ و بادام را برای مخاطبان تدارک دیده است. «خوش‌سفر» این هفته همراه با فرید روشنایی به سرزمین چای سفر می‌کند و همچنین آیتم «خوش‌قلم» به مخاطبان مشاوره ازدواج می‌دهد. برنامه «روزخوش» با نگاه به زندگی از منظر سبک زندگی ایرانی - اسلامی با اجرای محمدامین نبی‌اللهی و مریم ماهور تلاش می‌کند صبحگاه ایرانی - اسلامی را به نمایش بگذارد. علاوه بر این، در این برنامه اطلاعات، اخبار و رویدادهای امیدبخش به‌ویژه نمایش پیشرفت‌های غرورانگیز ایرانیان توسط مهدی آقابیگی به سمع و نظر مخاطبان می‌رسد.

مجله صبحگاهی «روز خوش» از دوشنبه تا جمعه ساعت ۹ صبح به وقت تهران به تهیه‌کنندگی حسین علیاری از شبکه جهانی جام‌جم پخش می‌شود.

حمید منوچهری به «پرنیان صدا» پیوست

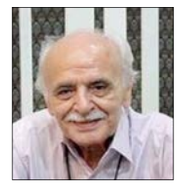

حمید منوچهری، بازیگر، دوبلور و گوینده پیشکسوت رادیو مهمان این هفته رادیوپیام در «پرنیان صدا» است. به گزارش جام‌جم، «پرنیان صدا» از بخش‌های متنوع و مختلف مسابقه، معرفی و گفت‌وگو با پیشکسوتان رادیو، پخش موسیقی‌های نوستالژیك و ... تشکیل شده‌است. بنا بر این گزارش، این برنامه جمعه‌شب‌ها از ساعت ۲۲ الی ۲ بامداد به‌صورت زنده با اجرا و گویندگی سعید توکل روی آنتن می‌رود. مهمان ویژه این هفته «پرنیان صدا» حمید منوچهری، متولد ۱۳۲۰ تهران است.

همزمان با پخش زنده «پرنیان صدا» از بخش شبانگاهی رادیوپیام این برنامه از طریق سایت رادیوپیام و اپلیکیشن ایرانصدا به‌صورت زنده و تصویری پخش می‌شود. مخاطبان برای مشارکت در این برنامه می‌توانند تصاویر و صوت‌های قدیمی رادیو را که در آلبوم‌های شخصی‌شان دارند با سایر مخاطبان رادیوپیام در سراسر کشور از طریق درگاه‌های ارتباطی رادیوپیام به اشتراك بگذارند.

حضور در آثار مهران مدیری برای خیلی‌ها سکوی پرتاب شده است؛ اتفاقی که البته برای خیلی از بازیگران زن سریال‌های مدیری رخ نداده است

ستاره‌هایی که سوسو زدند

زینب علیپور
فاطمه شهدوست
رسانه

مهران مدیری از آن کارگردان‌هایی است که تقریبا تیم خودش را دارد و در طول این سال‌ها با افراد به خصوصی از جمله جواد رضویان، ساعد هدایتی و... کار کرده؛ در این بین حتی با برخی‌ها مثل سیامك انصاری همکاری بیشتری داشته است. علاوه بر آقایان این گروه، بازیگران خانم بسیاری هم در کنار مدیری قرار گرفتند و در آثار او ایفای نقش کردند. چهره‌هایی که بعضی از آنها توانستند از این طریق شناخته شده و به شهرت برسند. اما در این میان عده‌ای هم هستند که به دلایلی نتوانستند در تیم مدیری قرار بگیرند و همکاری آنها تنها به یکی دو کار خلاصه شد. گرچه باید این را هم در نظر داشت که آثار مدیری به گونه‌ای است که اغلب نقش‌های اصلی برای بازیگران مرد نوشته می‌شود و کمتر نقش مهمی برای خانم‌ها در آثارش وجود دارد و زنها اصولا در آثار مدیری دیده نمی‌شوند. با این حال در مقطعی و در برخی از آثار او تعدادی از آنها ایفاگر نقش‌های اصلی مجموعه بودند. در این گزارش نگاهی به حضور خانم‌های بازیگر در آثار مدیری داریم، از آنهایی که همراهی با مدیری برای آنها سرنوشت پرباری را رقم زد تا کسانی که هیچ وقت آن طور که باید دیده نشدند.

پای ثابت آثار مدیری

نام: الیکا عبدالرزاقی
همکاری‌های مشترك: باغ مظفر، گنج مظفر، مرد هزارچهره، قهوه تلخ، بمب خنده، ویلای من، شوخی کردم، در حاشیه و دورهمی.
توضیحات: الیکا عبدالرزاقی را می‌توان تنها بازیگر خانمی دانست که در بیشتر کارهای مدیری حضور داشته و سابقه همکاری طولانی با وی دارد. همکاری‌اش با مدیری با بازی در نقش مهرناز، مادر نازی در باغ مظفر شکل گرفت. اما با قهوه تلخ و نقش فخرالتاج و نوع بازی‌ای که داشت، به شهرت رسید. بعد از آن هم در همه کارهای این کارگردان حضور داشت و تقریبا نقشی مشابه فخرالتاج را بازی کرد. در آثار اپیزودیك مدیری نیز حضور داشت و نقش یك زن پرحرف و پرسروصدا را بازی کرد. اما در آیتم نمایشی فصل اول دورهمی با بازی در نقش هما، مادر خانواده و سپس نقش لیایول، همسر جانیار تا مدت‌ها سر زبان‌ها افتاده بود. اما این همکاری به همین جا ختم شد و در هیولا که آخرین ساخته مدیری در شبکه نمایش خانگی بود، حضور نداشت. با این وجود خود عبدالرزاقی بارها اذعان کرده که قهوه تلخ سکوی پرتاب او شده است.

شادنه از برره

نام: سحر ولدبیگی
همکاری‌های مشترك: پاورچین، نقطه چین، دورهمی، شوخی کردم و عطسه
توضیحات: قطعا شادنه پاورچین را مخاطبان این سریال به خاطر دارند. سریالی که نخستین همکاری ولدبیگی با مدیری بود. او نقش خواهر مدیری را در این سریال بازی کرد که به سپهر علاقه داشت اما او فکر می‌کرد که شادنه دختربچه است و هنوز بزرگ نشده. اما در مقطعی در این سریال شادنه و سپهر با هم ازدواج کرده و ماجراهای کمدی بسیاری را خلق کردند. ولدبیگی در نقطه چین نقش خواهر مژده و همسر بامشاد را بازی کرد که توانست مورد توجه قرار بگیرد. در فصل سوم دورهمی نیز نقش همسر دوم قیمت را بازی کرد اما بعد از چند قسمت از گروه جدا شد که دلیل این جدایی مشخص نیست. او در چند اثر با مدیری همکاری کرد. اما در دو مجموعه پاورچین و نقطه چین توانست مورد توجه مخاطبان قرار بگیرد.

بازی با گویش

نام: بهنوش بختیاری
همکاری‌های مشترك: باغ مظفر، جایزه بزرگ، شب‌های برره
توضیحات: باغ مظفر نخستین همکاری وی با مدیری بود اما چندان مورد توجه قرار نگرفت. با این حال در جایزه بزرگ نقش فریبا همسر مراد را بازی کرد که با گویش قمی صحبت می‌کرد و تا حدودی در این سریال موفق بود. اما در شب‌های برره با ایفای نقش لیلون و تکیه‌کلام «نیی دونم» و فخرفروشی که به دختران آبادی به خاطر سفری که به فسا داشت، می‌کرد مورد توجه قرار گرفت و با این سریال خیلی توانست دیده شود. اما این همکاری ادامه پیدا نکرد و شاید بتوان گفت مدیری دیگر نقش مناسبی را برای این بازیگر در مجموعه‌هایش نداشت. بختیاری اما راه خودش را ادامه داد.

از یاسمن تا سحرناز

نام: شقایق دهقان
همکاری‌های مشترك: پاورچین، شب‌های برره، باغ مظفر، گنج مظفر، مرد هزارچهره و دورهمی.
توضیحات: شقایق دهقان به‌واسطه نخستین همکاری‌اش با مدیری در نقش یاسمن، دختر ساده‌دل و مهربان پاورچین که در قسمت‌های ابتدایی همسر داوود شد، توانست به شهرت برسد و همکاری‌های مشترك دیگری با مدیری داشت و در چندین مجموعه به کارگردانی او حضور پیدا کرد. گرچه بار دیگر طعم شهرت را با سحرناز در شب‌های برره که کاملا شخصیت متضادی با یاسمن داشت، تجربه کرد. اما در آیتم نمایشی دورهمی نتوانست توفیقی را که در گذشته کسب کرده بود به‌دست بیاورد. با این حال او نیز یکی از بازیگران ثابت مجموعه‌های مدیری بود و حالا کلی برای خودش مشهور است.

سماواتی: به عقیده من تفکر اشتباهی در حرفه ما جا افتاده که توقع داریم اگر با یک کارگردان در کاری همکاری داشتیم، در کارهای بعدی هم همکاری کنیم. به نظر من دلیل ندارد که بازیگری در همه کارهای یک کارگردان حضور داشته باشد

همکاری‌های ناتمام

در کنار شخصیت‌هایی که از آنها گفتیم، برخی از چهره‌های خانمی که در این سریال‌ها حضور داشتند، نقش یکی از نزدیکان مدیری از جمله همسر یا دخترش را بازی می‌کردند. ماجرایی که با توجه به نگاه مهران مدیری برای انتخاب بازیگران، این انتظار را ایجاد می‌کرد که آن بازیگر با توجه به نقش نسبتا اصلیش، در آینده بیش از پیش بدرخشد. در واقع می‌شود گفت بازی در نقش یکی از نزدیکان مدیری برای یك بازیگر نسبتا تازه کار شاید می‌توانست اتفاق سرنوشت‌سازی برای بیشتر دیده شدن او در کارهای بعدی‌اش شود، اما انگار از این خبرها نیست؛ چون بازیگرانی در این فهرست وجود دارند که بعد از مدتی همراهی با مدیری آن هم در نزدیك‌ترین نقش به خود او، چندان بازی نکردند و در زمره پرکارها یا درخشان‌های این عرصه قرار نگرفتند. کدام بازیگران؟ در ادامه به بعضی از آنها اشاره کرده‌ایم.

دختر مورد علاقه بابا

سحر جعفری جوزانی با بازی و نویسندگی در مجموعه «آژانس دوستی» وارد تلویزیون شد. وی پیش از این در یك فیلم سینمایی به کارگردانی پدرش نقش کوتاهی ایفا کرده بود. اما با بازی در مجموعه «نقطه‌چین» توانست حضور در یك مجموعه طنز را تجربه کند. جوزانی در این مجموعه نقش منیژه، همسر اردلان را بازی می‌کرد و توانسته بود به واسطه کل‌کل هایش با اردلان که او را اردی صدا می‌زد و خواهرش مژده دیده شود و مورد توجه قرار بگیرد.

اما در «باغ مظفر» نقش فروغ الزمان را بازی می‌کرد که مدام خان مظفر به او می‌گفت: «فروغ بابا مربا بده بابا». وی به دلیل نوع بازی‌ای که در این مجموعه داشت نیز مورد توجه قرار گرفت. پس از آن در دو سه مجموعه دیگر با مدیری همکاری کرد. اما شهرتی که در دو مجموعه قبلی داشت، نتوانست تکرار کند. گرچه نقش نازخاتون در «قهوه تلخ» نیز برایش شهرت به همراه داشت. اما او نیز پس از چند مجموعه به سرنوشت سایر بازیگران خانمی دچار شد که دیگر امکان همکاری با وی میسر نشد. شاید مهم‌ترین دلیلش این باشد که اصولا خانم‌های بازیگر در مجموعه‌های طنز شرایط مناسبی برای حضور و دیده شدن ندارند.

طولانی‌ترین قهر تلویزیونی

لاله صبوری، یکی از بازیگرانی است که همکاری‌اش را با مدیری از سال ۷۷ با مجموعه «جنگ ۷۷» شروع کرد. او پیش از این در سریال «تهران ۱۱» تجربه کوتاهی در زمینه طنز داشت. با این حال هنوز هم خیلی‌ها صبوری را با نقش مریم در مجموعه جنگ ۷۷ به خاطر دارند؛ مجموعه طنزی که توانست او را به شهرت برساند. اما در ادامه بعد از آن که صبوری در «ببخشید شما» به عنوان یکی از نویسنده‌های این سریال حاضر شد، مجموعه طنز بعدی که بازی کرد «شوخی کردم» بود. او که انگار با مدیری هم در ادامه به مشکل برخورده بود، بارها در مصاحبه‌هایش عنوان کرده دلیل اصلی این قهر و اختلاف مدیری با خودش را نمی‌داند. با این حال به گفته خودش هنوز هم خیلی‌ها در این باره از او سوال می‌کنند.

ستاره «پاورچین»

سحر زکریا با سریال «در پناه تو» و نقش دخترعموی رامین وارد عرصه بازیگری شد، اما با بازی در مجموعه «پاورچین» توانست توانایی‌اش را در طنز به نمایش بگذارد. وی پیش از این در مجموعه طنز «قطار ابدی» نقش ماریان، همسر رابین هود را بازی و با این مجموعه حضور در کار طنز را تجربه کرد، اما زکریا با نقش مهتاب و قهرمان شعرهایش یاسمنگولا در این مجموعه به شهرت رسید و باعث دیده شدنش شد. او در مجموعه قهوه تلخ نقش لعبت همسر بلوتوس را بازی کرد که در این کار هم شعر می‌گفت و در کنار مدیری قرار گرفت. اما نتوانست موفقیتی را که در پاورچین داشت، تکرار کند. زکریا در مجموعه‌های در حاشیه، شوخی کردم و مرد هزارچهره هم ایفای نقش کرد و یکی از بازیگران اصلی مجموعه بود. اما نتوانست محبوبیتی را که با نقش مهتاب پیدا کرده بود، به‌دست بیاورد. با این حال زکریا در کنار آثار مدیری در سریال‌های دیگری هم با سایر کارگردان‌ها همکاری کرد، اما هیچ‌گاه نتوانست به واسطه آن نقش‌ها و مجموعه‌ها دیده شود. بازیگری که شاید خیلی‌ها از او انتظار بیشتر از اینها را داشتند

از یکدیگر توقع بیجا نداشته باشیم

ساناز سماواتی برای اولین بار سال ۷۹ در «نود شب» با مدیری در نقش همسر او همراه شد. سماواتی پیش از این سریال، تجربه کار طنز به این شکل را نداشت. او بعد از این مجموعه در نقطه‌چین مدیری هم حاضر شد.

با همه اینها، او هم در گروه کمتر دیده شده‌های تلویزیون قرار دارد و بعد از اینها هم دیگر با مدیری کار نکرد؛ موضوعی که درباره‌اش به جام‌جم می‌گوید: «کارهای آقای مدیری بسیار قابل احترام است و من در طول این سال‌ها، آنها را دنبال کرده‌ام. واقعا دلیل خاصی ندارد که دیگر همکاری‌مان میسر نشد. به عقیده من تفکر اشتباهی در حرفه ما جا افتاده که توقع داریم اگر با یك کارگردان در کاری همکاری داشتیم، در کارهای بعدی هم همکاری کنیم. به نظر من دلیل ندارد یك بازیگر در همه کارهای یك کارگردان حضور داشته باشد. شاید نقش مناسبی برای من وجود نداشته است.»

شاید یکی از دلایل این عدم همکاری، تشکیل گروه مدیری با حضور آقایان و استفاده کمتر از خانم‌ها در مجموعه‌های اخیرش باشد؛ مساله‌ای که سماواتی هم در خصوص آن معتقد است: «من فکر می‌کنم این‌که کمتر با خانم‌ها کار می‌کند به فضای کارهایش برمی‌گردد. بنابراین شخصیت‌های زن‌هایی را در سریال‌هایش دارد که هم به فضای کار نزدیك باشد و در عین حال دچار مشکل و دردسر هم نشود. چون اصولا فضای طنز و کمدی برای بازیگران خانم و آقا متفاوت است و شاید مهم‌ترین دلیلش همین باشد.»